

*Sedintă guvernator parlamentară
și în cadrul Consiliului judecătorește
se vor face de acord cu președinta
ad hoc nr. 187/99/SCMUSZ/1*

RAPORT COMUN

**privind Raportul de activitate al Consiliului Național pentru
Studierea Arhivelor Securității – C.N.S.A.S. – pe perioada
13 martie 2000 – 31 decembrie 2002**

2.10.2002

Parlamentul României

2003.

10/RC

16

23

Camera Deputaților
Comisia Juridică de
disciplină și imunități

Senat
Comisia Juridică de numiri,
disciplină, imunități și
validări

nr. 31/825/2002

MS/XXII/937/2002

Raport comun

*privind raportul de activitate al Consiliului Național pentru
Studierea Arhivelor Securității – C.N.S.A.S. –
pe perioada 13 martie 2000 – 31 decembrie 2002*

I. CONSTATĂRI ȘI DATE ALE ACTIVITĂȚII

-În conformitate cu prevederile art.7 alin.2 din Legea nr.187/1999 privind Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, această instituție este "un organism autonom, cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului. Anual sau la cererea Parlamentului, Consiliul prezintă rapoarte".

-După unele ezitări nejustificate privind autoritatea publică de control asupra instituției, Colegiul C.N.S.A.S. a depus primul său raport de activitate pentru perioada 13 martie 2000 – data începerii activității – și până la 31 mai 2002. Ulterior, președintele Colegiului a completat raportul de activitate până la finele anului 2002.

-Potrivit dispozițiilor regulamentelor Camerelor, raportul depus de Colegiul C.N.S.A.S. a fost înaintat Comisiilor juridice ale Camerelor Parlamentului pentru a-l dezbaté și a adopta raport comun asupra acestuia.

-Comisia Juridică a Senatului a stabilit ședința sa la 30 noiembrie 2002 la care au fost prezenți toți cei 11 membri ai Colegiului C.N.S.A.S. și anume: dl.Gheorghe Onișoru președinte, dl.Mihai Gheorghe – vicepreședinte, dl.Constantin Buchet secretar și dnii Florian Chirilescu, Ladislau Antoniu Csendes, Mircea Dinescu, Viorel-Mircea Nicolescu, Horia-Roman Patapievici, Andrei-Gabriel Pleșu, Aurel Pricu și Claudiu-Octavian Secășiu, membri ai Colegiului.

În această ședință președintele Colegiului a făcut o prezentare generală a raportului de activitate; a evidențiat realizările înregistrate în activitatea instituției precum și deficiențele și dificultățile întâmpinate în organizarea instituției, în relațiile cu deținătorii de arhive și în special neînțelegerea din cadrul Colegiului. A subliniat că activitatea Colegiului este blocată de la finele lunii octombrie 2002 și a precizat că în acest sens a făcut și o informare către președinții Camerelor Parlamentului, solicitând intervenția acestora pentru deblocarea activității.

Membrii Colegiului au luat cuvântul în legătură cu activitatea instituției și cu activitatea Colegiului ca organ de conducere. Dezbaterile s-au concentrat asupra activității de plen a Colegiului, asupra relațiilor cu deținătorii de arhive și a atitudinii pe care a avut-o fiecare membru al Colegiului în rezolvarea dificultăților întâmpinate.

Timp de câteva ore dezbaterile din Comisia juridică au constat într-o dispută aspră, uneori și peste limitele limbajului de conduită civilizată, între membrii Colegiului, împărțiti în două grupuri și anume: unul din șase membri: domnii Dinescu, Patapievici, Pleșu, Csendes, Nicolescu și Secașiu și celălalt din cinci membri: domnii Onișoru, Gheorghe, Buchet, Pricu și Chiriteșcu.

Separarea în grupuri s-a făcut de la ședința în care s-a cerut schimbarea biroului de conducere al Colegiului, acțiune inițiată de un grup de trei membri: Dinescu, Patapievici și Pleșu, la care ulterior s-au alăturat și alți trei membri: Secașiu, Nicolescu și Csendes. Despre alăturarea ultimilor trei, grupul din cinci membri susține că aceasta s-a făcut ca urmare a promisiunii că vor fi aleși în biroul de conducere ca președinte, vicepreședinte și secretar. Acea ședință s-a dizolvat prin plecarea din sală a celor ce se cerea a fi schimbați din funcție și acestora s-a alăturat și celalți doi ai grupului de cinci. În aceste condiții nu s-a putut lăua nici o măsură din lipsă de evorum legal de ședință de cel puțin opt membri prezenți.

Câteva încercări ulterioare de a se convoca ședință de plen a Colegiului au eşuat deoarece nu s-au putut înțelege asupra ordinei de zi a ședinței și asupra respectării acesteia, astfel încât de la 22 octombrie 2002 Colegiul nu a mai ținut

12

nici o ședință de plen în condiții legale și nu a mai adoptat nici o hotărâre valabilă.

Cei 11 membri ai Colegiului împărțiți în cele două grupuri au mai ținut aşa zise ședințe, dar acestea fiind fără cvorum de cel puțin opt membri prezenți, nu au fost legale și nu au putut lua nici o hotărâre valabilă; grupul celor cinci membri au luat hotărâri și măsuri privind activitatea curentă a instituției, deoarece în acest grup se afla întregul birou de conducere al Colegiului: președintele, vicepreședintele și secretarul.

-Toți membrii Colegiului au recunoscut această stare de fapt atât în dezbatările din ședința Comisiei Juridice, cât și ulterior în discuțiile purtate cu Subcomisia de control parlamentar în zilele de 14 și 15 ianuarie 2003.

Nimeni nu contestă blocarea activității Colegiului și nici unul dintre membri nu a putut da o soluție viabilă de deblocarea activității.

Grupul celor șase membri condiționează deblocarea activității de supunerea grupului celor cinci și acceptarea cererii de schimbarea biroului de conducere, iar grupul celor cinci nu acceptă această condiție, considerând-o ca o portare abuzivă și fără nici un temei, numai din simpla ambiție și răzbunare, a unora din grupul celor șase membri.

Astfel stând lucrurile, **activitatea de plen a Colegiului rămâne blocată.**

-Cu privire la faptele care constituie cauzele blocajului fiecare dintre membrii Colegiului are opinia sa, dar în general, opiniile sunt convergente pe cele două grupuri și de neconciliat.

-Luând cunoștință de această stare de fapt, birourile Comisiilor Juridice au hotărât formarea unei Subcomisii de control parlamentar formată din trei senatori: Ion Predescu, Aron Belașeu și Octavian Opris și patru deputați: Florentina Jipa, Emil Boc, Carmen Dumitriu și Cornel Șirbeț, care să verifice situația la instituție și să refere prim raport asupra constatărilor făcute.

Dată fiind urgența rezolvării, Subcomisia a solicitat și Biroul Permanent al Senatului să își execute sarcina în sesiune extraordinară 13-17 ianuarie 2003, cu concurs din partea personalului tehnic al Senatului și Camerei Deputaților.

Subcomisia s-a deplasat la C.N.S.A.S., a purtat discuții în ședință organizată cu întregul Colegiu în ziua de 14 ianuarie 2003, a făcut apoi audierile individuale în ziua de 15 ianuarie 2003, toate aceste dezbateri fiind consemnate în procese-verbale și stenograme de ședință. În ziua de 16 ianuarie 2003 Subcomisia s-a deplasat la sediul S.R.I. unde a purtat discuții cu conducerea S.R.I. asupra tuturor problemelor stabilite de Subcomisie prin consens, a primit o informare despre relațiile S.R.I. cu C.N.S.A.S., a primit acte despre datele și problemele puse în discuție și ulterior stenograma dezbatelor.

La C.N.S.A.S. membrii Colegiului au depus memorii, acte în susținerea acestora, copii de pe stenograme, situații statistice și conducerea Colegiului a prezentat actele și situațiile ccrute de Subcomisia parlamentară. De pe aceste documente s-a înmânat căte un exemplar fiecărui membru al Subcomisiei parlamentare.

După terminarea audierilor și a dezbatelor din cadrul ședințelor cu Colegiul, Subcomisia a vizitat sediul C.N.S.A.S., a constatat spațiul, condițiile de utilare și dotare, condițiile de activitate ale membrilor Colegiului – fiecare cabinet separat, condițiile de lucru ale personalului salariat al Colegiului și ale persoanelor din conducerea structurilor personalului, salarizarea, condițiile pentru asigurarea confidențialității și a secretului lucrărilor și documentelor, condițiile riguroase privind circulația dosarelor și mișcarea personalului instituției în interiorul acesteia, condițiile de arhivare și conservare a dosarelor. Despre toate acestea s-au făcut consemnările în raportul Subcomisiei parlamentare și care au fost puse în discuția Comisiilor juridice în ședințele comune, cunoscute și aprobată împreună cu raportul.

-Toate aceste acte, inclusiv extrase din presă, interviuri, cuvântări în public (radio, televiziuni) se găsesc în cele 32 de dosare-anexe la raportul depus de Subcomisia parlamentară.

-Raportul Subcomisiei de control parlamentar a fost dat publicității în conferință de presă ținută la sediul Comisiei juridice a Senatului, a fost dezbatut în mai multe ședințe comune ale celor două Comisii juridice și a fost aprobat prin vot de către acestea, ca o componentă a raportului comun final.

La ultima ședință a Comisiilor juridice reunite, după informarea suplimentară făcută de președintele Colegiului C.N.S.A.S., întrebările și discuțiile și la aceasta, și înainte de a se trece la votul final asupra raportului comun, reprezentanții grupurilor parlamentare P.D., P.N.L. și U.D.M.R., puțini căi au fost, au părăsit ședința și nu au participat la votul final. Comisiile juridice au rămas în cворум regulamentar și au adoptat prin vot, cu majoritate și o singură abținere raportul comun.

-Este util a se face precizarea că raportul Subcomisiei parlamentare a fost înmânat membrilor acestei Subcomisii ca și câte un exemplar din toate documentele din anexe, inclusiv cele primite de la S.R.I. și asupra cărora au purtat dezbatările din ședințele comune ale celor două Comisii juridice.

-Președintele Colegiului a confirmat în mod repetat starea de fapt existentă și a subscris la ideea că nu se poate realiza concilierea între membri Colegiului împărțiți în cele două gruipuri opuse.

Toate aceste date sunt reținute ca atare și motivează concluziile și propunerile finale ale raportului.

II. PRINCIPALELE DATE ALE ACTIVITĂȚII C.N.S.A.S.

-Activitatea Consiliului a început greu și cu multe și mari dificultăți deoarece era o instituție nouă, cu activitate specifică fără precedent, fără sediu o lungă perioadă, lipsă de personal instruit în materie, lipsă de mijloace de lucru specifice activității, lipsă de documentare privind mecanismele activității fostei securități, dificultăți în preluarea și depozitarea dosarelor, dificultăți în caracterizarea activității foștilor ofițeri și subofițeri de securitate, lipsa unor criterii de demarcație între activitatea specifică privind siguranța națională și aceea de poliție politică și altele asemenea.

Raportul subliniază **ajutorul** primit din partea Serviciului Român de Informații

- S.R.I., în principal privind asigurarea de spațiu pentru studiul dosarelor și elaborarea fișelor acestora în perioada în care Consiliul nu a avut sediu propriu, punerea la dispoziție a unui mare set de documente ale fostei securități și a actelor normative care i-au reglementat activitatea, instruirea personalului Consiliului despre modul de a lucra în acest domeniu, ordine și instrucțiuni ale domeniului, trierea dosarelor conservate și apoi a fiecărui dosar de către Comisiile mixte pentru a se separa și reține de către S.R.I. documentele privitoare la siguranța națională.

-După instalarea în sediul actual personalul organizat pe servicii a realizat adaptarea la funcționalitatea proprie și a intrat în activitatea normală a instituției, beneficiind de pregătirea superioară și calificată a majorității personalului instituției. Din acest punct de vedere se reține că instituția are încadrare cu personal care îi asigură activitatea și calitatea acesteia, are condiții, dotări și utilități, mai puțin spațiu necesar acestei activități. Rezultatele bune ale activității personalului și ale conducerii instituției sunt confirmate de suntele de declarații ale beneficiarilor dreptului de acces la propriul dosar.

-Membrii Colegiului, șefii direcțiilor și ai serviciilor au beneficiat și de datele obținute prin schimburile de experiență pe care le-au făcut cu instituții similare din țările vecine. Deplasările în străinătate au fost criticate de unii membri ai Colegiului pe motiv că nu au fost discutate și aprobate în prealabil sau că au fost prea numeroase și de durată prelungită.

Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.S.A.S., elaborat de Colegiu și aprobat formal de Parlament, prezintând deficiențe de reglementare a prilejuit absențe ale membrilor Colegiului de la ședințe, neluarea niciunui măsuri față de cei care lipseau, nici un program stabilit reglamentar în afara ședințelor propriu-zise, nici o răspundere pentru încălcarea altor prevederi ale Regulamentului.

Trebuie reținut că potrivit Regulamentului făcut de ei însăși, Colegiul a ținut două ședințe pe săptămână, unele dintre ele fiind amâname din lipsă de cворум determinat de absența unor membri, în număr mare deoarece nu realizau cel puțin opt

membri prezenți. Pentru restul timpului de program, adică în afară de cele două ședințe de cel mult câte două ore de fiecare pe săptămână, Regulamentul nu prevede nimic ca activitate pentru membrii Colegiului. Biroul de conducere, adică președinte, vicepreședinte și secretar are activitate continuă cu program identic celui al salariaților. Alți trei membri ai Colegiului și anume: Pricu, Chirilescu și Secașiu au ajutat la lucrările Biroului de conducere și de regulă au avut același program zilnic. Unii dintre membrii Colegiului au avut mai multe absențe decât prezențe, la cele două ședințe săptămânale și situația statistică a prezențelor la ședințe este astfel, în ordine descrescătoare a prezenței la ședințe, cumulat pe ani 2000, 2001 și 2002 până la 29 octombrie:

1. Pricu Aurel	175 prezențe -23 absențe;
2. Buchet Constantin	164 prezențe -34 absențe;
3. Chirilescu Florian	160 prezențe -38 absențe;
4. Secașiu Claudiu	158 prezențe -40 absențe;
5. Onișor Gheorghe	152 prezențe -46 absențe;
6. Niculescu Viorel	149 prezențe -49 absențe;
7. Csendes Ladislau	147 prezențe -51 absențe;
8. Gheorghe Mihai	137 prezențe -61 absențe;
9. Patapievici Horia	125 prezențe -73 absențe;
10. Pleșa Andrei	116 prezențe -82 absențe;
11. Dinescu Mircea	87 prezențe -111 absențe.

Explicația dată privind absențele este aceea că pentru primii opt reprezintă deplasările în străinătate, iar pentru ultimii trei care nu au făcut deplasări în străinătate în cadrul instituției, absențele sunt datorate altor cauze. Se reține că nu s-au făcut justificări ale absențelor din alte cauze și nu s-au motivat, ele nefiind disentate în cadrul Colegiului. Nici nu s-au făcut rețineri din drepturile bânești pe motiv de absențe.

-Privind condițiile de activitate se reține că fiecare membru al Colegiului are cabinet foarte bine și modern dotat și utilat, încadrat cu secretar și șofer, autoturism

modern la dispoziție, 300 litri benzină lunar, trei telefoane mobile și salarizarea cu indemnizația de secretar de stat, iar pentru președinte de ministru. La indemnizație nu au sporuri sau adausuri salariale.

-Procedurile instituite potrivit Regulamentului asigură confidențialitatea lucărilor, secretul operațiunilor stabilite ca atare, iar accesul la dosare și circulația documentelor sunt reglementate și controlate, inclusiv circulația persoanelor în interiorul instituției care este supraveghetă de camere de lucru vederi la fiecare intrare- ieșire.

S-a explicat că acest regim riguros se impune pentru a garanta seriozitatea datelor și informațiilor, precum și a documentelor care se eliberează solicitanților.

-Din datele cuprinse în Raportul de activitate, confirmate și de datele prezentate de S.R.I. rezultă că C.N.S.A.S. a preluat 6.730 de dosare cu 11.104 volume, în majoritate de la S.R.I. Au mai fost preluate dosare și de la alți deținători de arhive, precum Serviciul de Informații Externe, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Public. Au mai fost luate dosare-problemă, astfel cum se consemnază în raport și în informarea S.R.I.

Au înregistrat 7.915 cereri de acces la propriul dosar, au soluționat 5.878 dintre acestea, pe perioade și până la datele specificate în raport.

Au eliberat peste 60.000 de copii xeroxate de pe documente din dosare, la cererea celor interesați și au încasat pentru această activitate, depusă la Bugetul de stat suma 255.671.000 lei.

-Au verificat situația pe dosare a peste 6.000 de candidați la alegerile locale și la alegerile generale parlamentare din anul 2000.

-Au mai verificat situația personalului din unele ministerc, instituții și alte unități, astfel cum sunt precizate în Raport.

Se confruntă cu un adevărat asalt de cereri făcute de unele persoane juridice, spre exemplu Fundația Națională a Revoluției din decembrie 1989 – Timișoara, verificare care implică peste 15.000 de persoane. Din ministerc și autorități centrale s-au făcut cereri pentru peste 10.000 de verificări.

Consiliul a efectuat studii, publicate în revista proprie și în alte publicații, în Buletinul C.N.S.A.S., au făcut expoziții itinerante în țară, expuneri în conferințe publice, comunicări științifice.

Personalul încadrat este în număr de 196 salariați, cu cheltuieli de personal, cheltuieli materiale, cheltuieli cu chirie și altele, menționate în Raportul C.N.S.A.S., cât și în Raportul Subcomisiei parlamentare. Subcomisia parlamentară a exprimat observația că instituția apare costisitoare din punct de vedere finanțiar față de obiectul activității și realizările acestuia.

III. CAUZELE ÎNCETĂRII ACTIVITĂȚII ÎN PLEN A COLEGIULUI

Subcomisia de control parlamentar a reținut în raportul său mai multe aspecte ca reprezentând cauze ale încetării activității de plen a Colegiului C.N.S.A.S.

La dezbatările ce au avut loc, în ședințele comune ale Comisiilor juridice ale celor două Camere ale Parlamentului, din confruntarea de opinie și din relatările făcute, au rezultat și alte fapte ce caracterizează încetarea activității Colegiului.

În ședința Comisiei juridice a Senatului, din disputa purtată între membrii Colegiului, a rezultat că între aceștia există o stare conflictuală gravă și că raporturile de serviciu sunt încordate.

Procesul-verbal și stenograma discuțiilor purtate la sediul CNSAS de subcomisia parlamentară, în ziua de 14 ianuarie 2003, atestă recunoașterea de către toți membrii Colegiului, că activitatea în plen a acestuia a încetat de

la data de 22 octombrie 2002. A mai rezultat că membrii Colegiului nu au putut prezenta o soluție viabilă de deblocare a activității.

Audierile individuale făcute de aceeași Subcomisie parlamentară, în ziua de 15 ianuarie 2003, reconfirmă în cele 305 pagini ale stenogramei aceeași stare de lucru și, în general, aceleași cauze ale blocajului.

Memoriile și actele de susținere ale acestora, situațiile statistice, copiile stenogramelor de ședință ale Colegiului, sintezele prezentate de membrii Colegiului, extrase de presă din interviuri și intervenții publice, toate confirmă, cu date ce nu s-au contestat în marea lor majoritate, că starea conflictuală dintre membrii Colegiului se prelungese, în dauna activității instituției. Se adaugă la acestea datele referitoare la activitatea CNSAS și a Colegiului din relațiile pe care instituția le-a avut cu Serviciul Român de Informații, ca principal deținător de arhivă.

Toate datele prezentate sunt susținute de cele 32 de anexe – dosare – prezentate de Subcomisia parlamentară la Raportul său.

Din totalitatea materialelor avute la dispoziție se rețin următoarele:

- 1) Cei 11 membri ai Colegiului, propuși de grupurile parlamentare conform algoritmului politic existent în decembrie 1999, se deosebesc între ei ca vîrstă și experiență de viață socială; ca pregătire general-culturală și de specialitate; unii au avut funcții înalte în stat, alții fiind necunoscuți în această privință; unii cu activitate și experiență politică, iar alții neinițiați în acest sens; cu susțineri politice diferite și cu obligații față de partidele care i-au promovat, precum și cu concepții și mentalități neconciliabile; unii „superiori”, iar alții „proști, inculpi și inferiori”; toate acestea rezultând din stenogramele audierilor.

Evident că această stare de lucruri nu a favorizat conlucrarea între membrii Colegiului, ci, dimpotrivă, i-a separat și această separare s-a accentuat cu trecerea timpului.

2) Despre Legea nr.187/1999, pe care erau obligați să o aplice, nu a existat o unitate de vedere, mai ales în privința procedurilor legale.

Regulamentul de aplicare a legii, lucrat de Colegiu, s-a dovedit a fi incomplet și necorespunzător conceput sub unele aspecte; el nu reglementează programul de activitate al membrilor Colegiului, disciplina și măsurile ce se pot lua în cazurile încălcării legii și a regulamentului, răspunderea pentru absențele nejustificate. Nu s-a făcut o prelucrare atentă și stăruitoare privind procedurile de urmat în activitatea Colegiului și, așa cum se constată din stenogramele de ședință, unii membri ai Colegiului, repetat, au avut puncte de vedere vădit contrare prevederilor legii. Din toate acestea, frecvent, s-au creat dispute și acestea uneori au degenerat.

3) Între cei 11 membri ai Colegiului nu a existat unitate în cunoașterea, înțelegerea și aplicarea legii și, de aici, controverse în Comisiile de triere la preluarea dosarelor, în privința procedurilor de urmat, în privința garanțiilor prevăzute de lege pentru drepturile și interesele legitime ale persoanelor care cereau verificări, cât și a celor ce se cerea a fi verificate.

Astfel, deși Legea nr.187/1999 prevede expres în art.20 alin.(1) „Colegiul Consiliului primește în gestiune toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, cu excepția celor care privesc siguranța națională, potrivit legii.”

Este foarte clar că documentele din dosare ce privesc siguranța națională nu se predau către C.N.S.A.S., ci numai documentele care privesc exercitarea dreptului de acces la propriul dosar al cetățeanului.

Și, cu toate acestea, câțiva membri ai Colegiului au susținut repetat să li se dea dosarele în întregime, așa cum se prezintă, unii contestând chiar siguranța națională și susținând că așa ceva nu există. De la împrejurarea de fapt, că la trierea dosarelor se rețineau documente din acestea care priveau siguranța națională, s-a trecut, în mod abuziv și fără temei, la afirmații cum că din dosare lipsesc acte, că au fost sustrase acte, vândute, valorificate. Este lipsă de bună credință în această privință, deoarece se cunoștea de către toți că dosarele sunt triate de Comisia mixtă (delegați ai C.N.S.A.S. și delegați ai SRI), de comun acord și că la C.N.S.A.S. se dădea numai dosarul triat. Este de menționat că aceste comisii mixte de triere ale dosarelor nu au avut conflicte și nu s-a ajuns la arbitrajul C.S.A.T., așa cum prevede legea. Cei care și-au permis afirmații despre lipsă de documente din dosare etc., au refuzat adesea să facă parte din comisiile de triere. Toate aceste date ale stărilor de fapt au fost confirmate și la întrevaderea Subcomisiei parlamentare cu conducerea Serviciului Român de Informații. Apare și mai grav faptul că despre aceste aspecte care erau confidențiale, de serviciu, s-a scris în presă, în alte intervenții publice și, bineînțeles, și acestea au fost făcute cu imputări și acuzații la adresa celorlalți membri ai Colegiului, fie participanți la comisiile de triere, fie cei care nu împărtășeau astfel de opinii.

4) În cadrul relațiilor de serviciu cu SRI, s-a mai discutat și problema dublului sigiliu la arhive, aceasta înseinnând ca la spațiile de arhivare deținute de SRI să se pună încuietori și de SRI și de C.N.S.A.S. și accesul la dosare să poată fi făcut numai în prezența reprezentanților ambelor instituții.

Cu alte cuvinte, specialiștii și ofițerii operativi să poată avea acces la dosare din arhiva curentă numai cu știință și în prezența reprezentanților C.N.S.A.S., care, desigur, observau dosarul și eventual faptele, persoanele etc. Evident, că SRI nu a acceptat asemenea solicitare. S-a mai discutat și accesul la C.I.D. și, de asemenea, s-a refuzat accesul, de către SRI, pentru motive justificate și, în limita secretului de stat, prezentate în informarea dată Subcomisiei parlamentare și discuțiile purtate la sediul SRI.

De la aceste probleme, unii membri ai Colegiului, ei fiind aceeași care contestau siguranța națională, au trecut la acuzarea celorlalți membri care au fost de acord cu soluțiile SRI, cum că sunt „purtători de cuvânt ai SRI” ori „sigur au fost informatori” sau „nu vezi că e ca-n ‘50” etc. Desigur, celor vizăți de asemenea acuzații nu le-a convenit asemenea comportament, între ei au avut loc discuții în instituție și chiar polemici în presă.

5) Cât privește deconspirarea foștilor ofițeri și subofițeri de securitate, membrii Colegiului s-au înțeles între ei asupra criteriilor de demarcație și definire a activității acesteia – vezi anexa 8.

Dar, aceleași persoane nu s-au mai înțeles asupra procedurilor privind verificarea fiecărei persoane-fost ofițer. Unii, cei din grupul de 6, au susținut că identificarea să se facă pe datele care le-au trimis SRI și dat fiind că au lucrat cu informatori care au fost deconspirați, și ei au făcut poliție politică; nu este necesar să fie complet identificați, cîtați și audiați, să se apere, să se decidă în Colegiu asupra situației lor și apoi decizia definitivă să se publice în Monitorul Oficial; aceștia au susținut că sunt suficiente datele de identificare prezentate de SRI și publicarea lor să se facă în ziar; unii au propus chiar să se apeleze la cetățeni, care au fost victime ale activității acestora, să ceară această procedură.

În realitate însă, Legea nr.187/1999 prevede cu totul alte proceduri, în art.15 alin.(5), (6) și (7) și anume:

- calitatea de agent sau colaborator o stabilește Colegiul, prin probele de la dosar coroborate cu alte probe, cum ar fi: angajament, rapoarte, note informative etc.;
- în termen de 30 zile de la înregistrarea cererii se citează pentru audiere persoana care a solicitat verificarea, cât și persoana cu privire la care s-a cerut verificarea, potrivit procedurii prevăzute de Regulament;
- verificarea să se rezolve în 60 zile și Consiliul comunică, în scris, solicitantului, dacă persoana verificată a fost sau nu agent ori colaborator.

Art.16 și 17 din lege prevăd următoarele:

- împotriva comunicării atât solicitantul, cât și cel verificat, pot face contestație la C.N.S.A.S.;
- Colegiul reexaminează documentația și răspunde în termen de 10 zile celor două persoane;
- Decizia Colegiului poate fi atacată la Curtea de Apel de domiciliu a contestatorului;
- Ședința Curții de Apel este secretă, judecata o fac 3 judecători, prezența procurorului este obligatorie și decizia este definitivă;
- Persoana verificată are acces la dosar și conținutul lui, se poate apăra, poate face probe;
- Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a comunicărilor rămase definitive, prin necontestare sau prin hotărârea Curții de Apel;

- Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a tuturor datelor de identitate, inclusiv numele conspirativ, funcțiile deținute, activi sau acoperiți, despre foști ofițeri de securitate.

Din textele art.15, 16 și 17 rezultă, expres și imperativ, procedura cercetării pe care trebuie să o urmeze Colegiul Consiliului; se mai prevede caracterul secret al lucrărilor până la rămânerea definitivă a deciziei care se publică în Monitorul Oficial, Partea a III-a, iar nu în ziare.

Este de neînțeles că, din această reglementare imperativă, care garantează drepturile și interesele legitime ale tuturor cetățenilor ce pot fi implicați într-o asemenea cercetare, de către unii membri ai Colegiului, s-a făcut capăt de acuzare și defăimare a celor care au susținut legea și aplicarea ei, iar de aici, în mod firesc, starea conflictuală dintre ei s-a agravat și mai mult.

Nicic din ceea ce prevede legea, în art.15, 16 și 17, nu se regăsește în teza susținută de unii din grupul celor 6 și, din încălcarea legii, au făcut capăt de acuzare a celorlalți care au susținut respectarea legit.

6) În disputele dintre membrii Colegiului, purtate pe diverse teme, s-a ajuns în public și s-au proferat insulте și calomnii. Se exemplifică în acest sens:

- dintre cei 6 despre cei 5 „un grup de lichele și golani” (A.Pleșu – discurs public la Institutul Goethe – mai 2002 și la dezbaterea de la GDS 13 noiembrie 2002);
- „avem colegi halucinați de Văcăroiu, sunt blegi și nu au nimic cu cercetarea arhivelor” (A.Pleșu – Institutul Goethe – 29 iunie 2002 – cuvântare publică);

- despre Biroul de coordonare și alți colegi: „un bou și molâu, o țoapă, un milițian obraznic, un informator ordinar și poporul ca un cur” (A.Pleșu – Ziarul Independent – 31 octombrie 2002 și la Prima TV – vară 2002);
- „Avem câțiva pui de Avicola în Colegiu” (M.Dinescu – România Liberă – 14 martie 2002);
- „Conducerea colectivă este o tâmpenie” (A.Pleșu – Institutul Goethe – 29 iunie 2002 și idem în Ac.Cațavencu nr.44 – 1 noiembrie 2002);
În extrasele de presă, citate din discursuri și interviuri, se regăsesc în anexă și alte asemenea afirmații, inclusiv în declarațiile făcute la audierile din 14 și 15 ianuarie 2003. De la sine, este de înțeles ce a urmat între cei care au proferat asemenea expresii și cei la care s-au referit.

7) Unii dintre membrii Colegiului nu s-au limitat la relațiile dintre ei, ci și-au permis în public afirmații precum:

- „Nu au dreptul să ne controleze ei, Parlamentul, pe noi. Unde să ne controleze, la pantofi, la șosete?” (M.Dinescu – România Liberă – 4 iulie 2002);
- „Domnul Onișoru s-a plâns la Parlament că a fost făcut bou; vrea un certificat de la Parlament că nu este bou” (M.Dinescu – Adevărul – 8 noiembrie 2002);

Și, dacă se ia în considerare și faptul că autorul acestor proferări era demnitar, în funcția de secretar de stat, se poate contura caracterizarea comportamentului acestei persoane.

8) Unii membri ai Colegiului, după numirea lor în funcție, au desfășurat activități politice în mod public. Astfel, M.Dinescu a participat la campania

electorală a lui Traian Băsescu pentru funcția de primar general al capitalei și, apoi, la campania electorală a lui Teodor Stolojan pentru președinția României, situație recunoscută de acesta, cunoscută și dezaprobată de ceilalți membri ai Colegiului (vezi stenogramele de ședință).

Cățiva membri ai Colegiului din grupul celor 6 au participat la ședință, la PNȚCD, unde au discutat și s-au declarat de acord cu propunerea lui Victor Ciorbea, de a schimba Biroul de coordonare al Colegiului (vezi România Liberă – 5 noiembrie 2002).

Alt grup dintre cei 6 a participat la o întrevedere la Grupul parlamentar PNL din Camera Deputaților, au discutat despre activitatea Colegiului și au preconizat schimbarea Biroului de coordonare, acuzând PSD și PRM de starea conflictuală din cadrul Colegiului, informații publicate în România Liberă și Adevărul, din 12 noiembrie 2002.

Obișnuit, cei 3 din grupul celor 6, și anume: Dinescu, Pleșu și Patapievici au publicat în presă articole, interviuri pe probleme politice, adoptând atitudini partizane, în emisiuni radio și TV, activități interzise de art.19 din Regulamentul la Legea nr.187/1999. Colegiul nu a discutat această conduită și nu a luat nici o măsură.

S-au produs și atacuri nedemne la adresa Conducerii Bisericii Ortodoxe Române, M.Dinescu afirmând că „Patriarhul roșu” trebuie schimbat sau că Episcopul Vicențiu Ploieșteanu este un „huligan și derbedeu”. De altfel, la o ședință de lucru la SRI aceeași persoană a cerut să-l schimbe pe Patriarh „pentru că aici ne aflăm toate autoritățile competente”.

Cu privire la programul de lucru și la obligația participării la cele două ședințe săptămânale, cât și la celelalte activități în restul timpului de

program al instituției, Andrei Pleșu s-a opus, afirmând că „nu suntem Uzinele 23 August ca să venim la muncă în fiecare zi”.

În stenogramele audierilor se regăsesc și alte asemenea considerații, privitoare la activitatea în organul de conducere și în instituție.

9) Absențele de la ședințele Colegiului, interesul unora numai pentru anumite probleme și anumite persoane, amânările ședințelor din lipsă de cворум, absențele din cauza deplasărilor în străinătate sau în țară, în interesul instituției dar și în interese particulare au constituit alte cauze de discuții și neînțelegeri și s-a ajuns ca, de la o vreme, orice chestiune, controversată să degenerizeze (vezi stenograma audierilor).

Președintele Ghe. Onișoru relatează că a fost insultat, calomniat și batjocorit în presă și că mama și soția sa i-au cerut să renunțe la această funcție pentru că întreaga familie are mari suferințe. A mai declarat că, având în audiență pe un cetățean din SUA, Roateș, pe motiv că nu i-a semnat plata a 51 milioane lei pentru 14 cărți, Andrei Pleșu l-a insultat și l-a umilit de față cu acea persoană străină, în cabinetul său.

Deplasările în străinătate au devenit prilej de ceartă și imputări așa cum rezultă din memoria depusă de Horia Patapievici.

10) Separarea Colegiului în cele două grupuri a început din primăvara anului 2002 de când s-au acutizat neînțelegерile între A. Pleșu, H. Patapievici și M. Dinescu, pe de o parte, și Biroul de coordonare, pe de altă parte, deoarece primilor trei nu le mai convenea menținerea Conducerii Colegiului și doreau schimbarea acesteia. Ulterior, au atras dreptatea lor și pe ceilalți trei: Csendes, Nicolescu și Secașiu, promițându-le funcții în Biroul de coordonare. Această stare de lucruri s-a agravat și, din septembrie

2002, au avut loc încercări de înlocuire al Biroului de conducere. La 22 octombrie 2002, a avut loc ultima ședință de Colegiu și care s-a dizolvat prin părăsirea ședinței de către Chirilescu; ceea cealăți 3: Onișoru Gheorghe și Pricu erau absenți de la ședință.

Din stenograma ședinței din 22 octombrie 2002, rezultă că pe parcursul întregii ședințe s-au purtat discuții numai în jurul schimbării Conducerii Colegiului și ședința a luat sfârșit fără nici un rezultat.

11) Se mai susține de Andrei Pleșu că „Criza din Colegiu a fost indusă din afară, din cauza reacției Comisiei de control SRI, prin președintele acestei Comisii, deputatul Stan, care ar fi cerut imperativ o anumită procedură pentru deconspirarea foștilor ofițeri de securitate.” (vezi stenograma 247-263). Această problemă au transferat-o în presă printr-un comunicat. Pornind de la acestea, s-a afirmat despre Chirilescu și Onișoru că sunt „aserviți SRI” sau „purtători de cuvânt ai SRI”.

Și scrisoarea lui Constantin Buchet către șeful PRM a fost comentată și considerată „faptă penală”.

Audierea lui Aurel Pricu abundă în reproduceri de expresii și relatari despre fapte pe care acesta le consideră cauze ale blocajului și pe toate le pune pe seama celor 3 membri ai Colegiului: Pleșu, Patapievici și Dinescu.

În memoriu său și documentele depuse în sprijinul acestuia, Roman Horia Patapievici prezintă și motivează numeroase fapte pe care le consideră cauze ale stării conflictuale și ale blocajului activității Colegiului. Între acestea sunt invocate: deplasări peste hotare neaprobată de Colegiu și de durată prelungită; conducere necompetentă din partea Biroului de coordonare, discreționară și arrogантă, cu încălcarea legii; defectuoasa administrare a instituției și încadrarea de personal pe criterii de rudenie și de

prietenie; cheltuieli de protocol nejustificate; atitudine abuzivă a Biroului de coordonare în relațiile cu ceilalți membri ai Colegiului și cu personalul instituției; cât privește, protocolul propus de Comisia de control SRI îl caracterizează ca „un text reacționar și nerușinat” și ca un abuz în serviciu. Mai recunoaște că a avut un conflict cu membrii din Colegiu, din cauza apariției în presă a unor informații despre tatăl său, care nu puteau proveni decât de la persoane din C.N.S.A.S., singurii cu acces la dosarul tatălui său și l-a acuzat de aceasta pe Mihai Gheorghe pe motivul că este prieten cu ziaristul care a publicat informația.

12) Ceea ce este foarte grav, Colegiul ca organ de conducere al C.N.S.A.S., nu mai funcționează în plenul său de peste 6 luni de zile, adică de la 22 octombrie 2002.

În această perioadă, sub conducerea Biroului de coordonare format din președinte, vicepreședinte, secretar și ajutați de Chiriteșcu și Pricu, au continuat să funcționeze serviciile Consiliului, studiind dosarele și întocmînd fișele pentru care există cereri de acces la dosare.

Nici unul dintre cei 11 membri ai Colegiului nu a putut să dea o soluție viabilă de deblocare a activității și nici unul nu s-a arătat convins că se poate ajunge la o reconciliere. De către grupul celor 6 se condiționează continuarea activității prin schimbarea Biroului de coordonare, iar grupul celorlalți 5 nu acceptă această condiționare.

Este totuși necesar și de urgență să se asigure instituției o conducere normală pentru rezolvarea sarcinilor activității sale și revine Parlamentului rezolvarea acestei probleme.

Analiza situației la C.N.S.A.S. a mai demonstrat necesitatea modificării și completării Legii nr.187/1999 și a Regulamentului acestia,

pentru a se crea cadrul normativ de funcționare și de rezolvare a tuturor aspectelor care au relevat dificultăți.

Mai multe aspecte privind instituția s-au referit la folosirea fondurilor financiare, administrarea acestora, dotările, deplasările, chiria etc., ceea ce reclamă un control al Curții de Conturi.

Insuficiența spațiului pe care îl asigură actualul sediu obligă autoritățile de stat de a lua măsuri pentru a asigura un nou sediu corespunzător și, în această privință, soluția cu fosta cazarmă de la Răzoare este plauzibilă.

Toți membrii Colegiului, întrebați asupra importanței și necesității instituției, au concluzionat că instituția este necesară, trebuie să-și continue activitatea, dar trebuie să i se asigure condițiile necesare.

IV. RELAȚIILE C.N.S.A.S. CU SRI

Din datele Raportului prezentat de Subcomisia de control parlamentar, cât și din Raportul C.N.S.A.S. rezultă că în relațiile dintre C.N.S.A.S. și SRI a existat o colaborare susținută din partea SRI, care la începutul activității C.N.S.A.S. i-a pus la dispoziție instrucțiuni și regulamente, ordine și documente privind activitatea fostei securități; a organizat vizite de documentare la Arhivele Naționale și la unele arhive județene, la Depozitul de microfilme pentru a iniția pe membrii Colegiului și pe unii funcționari ai C.N.S.A.S. SRI a organizat expunerî și instruirî cu personalul C.N.S.A.S. privind studierea, sistematizarea, fișele și alte probleme de interes profesional. Au colaborat intens, inclusiv cu personalul, pentru rezolvarea celor peste 6 mii de verificări necesare la alegerile din anul 2000. Au pus la

dispoziție dosarele solicitate, după trierea acestora și reținerea documentelor care priveau siguranța națională, în cadrul ședințelor ținute de comisiile mixte.

La convorbirile avute de Subcomisia parlamentară, în ziua de 16 ianuarie 2003, s-a învederat Subcomisiei că în mod surprinzător, din vara anului 2002, unii membri ai Colegiului au început să acuze public și repetat, în presă, că Serviciul Român de Informații nu-și execută obligațiile legale și că acoperă niște ofițeri de securitate.

Din datele prezentate rezultă că, până la 31 decembrie 2002, au fost predate, către C.N.S.A.S., 4849 dosare cu 10406 volume și alte zeci de mii de file referitoare la dosare-problemă, enunțate în informarea scrisă făcută de SRI. Specialiștii SRI au efectuat un număr de 22179 de verificări de persoane în sistemele de evidență ale fostei securități și aceasta numai în anii 2001-2002. Au avut loc 23 de ședințe ale Comisiei mixte prevăzute de lege, toate problemele fiind rezolvate prin înțelegere și fără nici o contestație la C.S.A.T.

Conducerea SRI s-a arătat surprinsă că unii membri ai Colegiului C.N.S.A.S. au afirmat în presă fapte și date total necorespunzătoare relațiilor de colaborare și sprijinul efectiv pe care SRI l-a dat instituției și, mai ales, conducerii acestaia.

S-a precizat că SRI este pregătit să predea peste 12 mii metri linearî de arhivă, dar că aceasta nu poate fi preluată de C.N.S.A.S. deoarece nu are nici spațiu și nici condiții de arhivare a unei asemenea cantități de dosare.

De către SRI, s-a apreciat că pretențiile unor membri ai Colegiului de a se institui dublul sigiliu și de a avea acces la C.I.D. nu se justificau, încălcău legea și au rămas convinși că acestea au fost formulate de pe alte poziții decât din spirit de colaborare.

Verificările ce li se solicită privind foștii ofițeri și subofițeri implică operațiuni numeroase de verificare atât în Arhiva centrală, cât și în arhivele județene ale unităților în care foștii ofițeri și-au desfășurat activitatea.

Conducerea SRI și specialiștii acestuia au opinat că sunt necesare unele perfeccionări la Legea nr. 187/1999 și la Regulamentul acesteia.

V. CONCLUZII ȘI PROPUNERI

Având în vedere datele rezultând din Raportul Subcomisiei parlamentare și anexele la acest Raport;

Având în vedere datele rezultând din Raportul de activitate și completările la acesta, inclusiv documentația depusă;

Și reținând dezbatările din ședințele comune ale Comisiilor juridice ale celor două Camere, se formulează următoarele **concluzii și propuneri**:

1. C.N.S.A.S. este o instituție utilă pentru a satisface scopul pentru care a fost creată și se apreciază că trebuie să-și continue activitatea, dar în condiții normale.
2. Activitatea Colegiului C.N.S.A.S. a fost întreruptă la 22 octombrie 2002 și această situație nu poate continua și se propune revocarea întregului Colegiu al C.N.S.A.S., deoarece reconcilierea între aceștia nu este cu putință.

3. În termen de urgență, trebuie să fie numit de către Parlament un nou Colegiu de conducere al C.N.S.A.S., în condițiile prevăzute de Legea nr.187/1999, cu luarea măsurilor de îndeplinire a procedurilor legale de către Grupurile parlamentare și Comisiile juridice ale Camerelor.
4. Să se dispună a se face verificarea administrativ-financiară a activității de către Curtea de Conturi.
5. Comisiile juridice să fie abilitate de Parlament ca, în procedură de urgență, să realizeze completarea și modificarea Legii nr.187/1999 și ale Regulamentului acestia.
6. Pe perioada de la revocarea actualului Colegiu și până la intrarea în exercițiul mandatului al noului Colegiu, să se dispună o măsură provizorie care să asigure gestionarea instituției.

Președinte,

Senator ARISTIDE ROJBU

Secretar,

Senator ION PREDESCU

Președinte,

Deputat ION NEAGU

Secretar,

Deputat CARMEN DUMITRIU